

Golczowice (Kobylica), młyn na Białej Przemszy, XVII-XX w.

1. Kategoria

Zabytki techniki, młyn

2. Położenie administracyjne

gm. Klucze, pow. olkuski, woj. małopolskie

3. Współrzędne

50.35943 19.62194

4. Kod w dokumentacji

Golczowice-04-134

5. Data weryfikacji terenowej

11 maja 2016 r.

6. Opis

Młyn leży około 1,5 km na wschód od Golczowic, na śródlęśnej polanie zajmowanej przez osadę Kobylica. Zagroda młyńska istniała w tym miejscu przynajmniej od drugiej połowy XVII wieku. Obecny parterowy budynek zbudowany jest na planie wydłużonego prostokąta i składa się z części gospodarczej i mieszkalnej. Młyn (południowa część budynku) jest drewniany, wzniesiony w konstrukcji zrębowej na wysokiej podmurówce, z dachem naczółkowym pokrytym eternitem falistym i ścianą szczytową szalowaną deskami. Niewielki fragment okapu pokrywa dachówka. Część mieszkalna wyremontowana, elewacje wyłożone sidingiem, dach dwuspadowy pokryty blachą. Przy młynie ślady nieczynnej młynówki. Brak koła napędowego i urządzeń spiętrzających wodę.

Już w drugiej połowie XVII wieku lustratorzy dóbr królewskich wspominali o młynie *Kobylicza*, odnotowując, że *ten młyn jest na rzece Przemszej, o jednym kole, daje z niego młynarz wymiaru 2 mierze, czego do roku może uczynić plus minus korcy krakowskich 15, korzec rachując po gr 20** (korzec krakowski w tamtym czasie to według różnych źródeł od około 37 do 43 litrów – przyp. red.). Kobylica razem z pobliskimi Golczowicami leżała wtedy na terenie starostwa rabsztyńskiego, znajdującego się w latach 60. XVII wieku w rękach Anny Petroneli z Gembickich Korycińskiej (1624-1674), wdowy po wielkim magnacie i wybitnym polityku, kanclerzu koronnym Stefanie Korycińskim (1617-1658). W czasach współczesnych pozostałością po dawnym starostwie była istniejąca w latach 1919-1954 gmina Rabsztyn. W jej skład wchodziła między innymi zagubiona wśród lasów osada młyńska Kobylica**, przy której znajdował się zaznaczony na mapie z 1941 roku bród przez Przemszę, położony na drodze z Jaroszowca do Cieślina i Bydlina (droga ta jest starsza od obecnej szosy prowadzącej przez Łęg Kolbarski).

7. Uwagi

8. Źródła i materiały

* *Lustracja województwa krakowskiego 1659-1664*, wyd. Alicja Falniowska-Gradowska i Franciszek Leśniak, część I, Warszawa 2005, s. 65.

** *Rozporządzenie Wojewody Kieleckiego z dnia 31 października 1933 r. o podziale obszaru gmin wiejskich w powiatach: będzińskim, iłżeckim, olkuskim, stopnickim i włoszczowskim, w województwie kieleckim, na gromady*, w: *Kielecki Dziennik Wojewódzki*, 1933, nr 27, poz. 182, <http://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/plain-content?id=82324>, dost. 19.02.2016.

Osada młynarska Kobylica na mapach archiwalnych – patrz m.in.:

Mapa szczególna Województwa Krakowskiego i Xięstwa Siewierskiego (...) 1:225 000, 1792. Wersja online na stronie Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej, <http://jbc.bj.uj.edu.pl/publication/454>.

Szczegółowa Mapa Polski WIG 1:25 000, arkusz Klucze, 1941, wersja online na stronie projektu Mapster, <http://igrek.amzp.pl/mapindex.php?cat=WIG25>.

9. Dodatkowe fotografie obiektu

